

Openbaar

Zaaknummer: 108435

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: implementatie CO₂-prestatieladder voor grip op verduurzaming gemeentelijke organisatie

Kernboodschap

Overheden hebben in het Klimaatakkoord een belangrijke rol gekregen bij het behalen van de klimaatdoelstellingen. Gemeenten worden geacht de regierol te nemen in de energietransitie en het goede voorbeeld te geven. Dit betekent in dat de gemeentelijke organisatie moet verduurzamen en dat ze haar CO₂-voetafdruk moet verkleinen. Het gaat daarbij hoofdzakelijk om het energie- en gasverbruik van het gemeentelijk vastgoed, de openbare verlichting en het gebruik van brandstoffen voor het wagenpark.

Er is een ambtelijke verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden van het invoeren van de CO₂-Prestatieladder. Met deze ladder krijgt een organisatie inzicht in haar energieverbruik én in maatregelen om een overtuigende en effectieve CO₂-reductiestrategie op te stellen, en hierin continu te verbeteren.

Omdat veel bedrijfsprocessen niet toe te rekenen zijn aan alleen de gemeente Wijchen of Druten, en het een team-overstijgende opgave betreft, is ervoor gekozen om de CO₂-Prestatieladder te implementeren in de bedrijfsvoering van het ambtelijke samenwerkingsverband WDW. De WDW zal dan ook als opdrachtgever fungeren. Gezien de beperkte interne capaciteit, wordt externe capaciteit ingehuurd.

De kosten hiervoor worden gedekt vanuit de budgetten voor klimaatbeleid van beide gemeenten. We streven ernaar om de CO₂-Prestatieladder eind 2023 in werking te hebben. Dan zal duidelijk zijn welke maatregelen we gaan treffen om de CO₂-uitstoot te beperken.

Eerdere besluiten

nvt

Toelichting

Waarom een CO₂-Prestatieladder?

De CO₂-Prestatieladder geeft een organisatie grip op haar verduurzaming. Het instrument is oorspronkelijk in 2009 ontwikkeld door ProRail en sinds 2011 in eigendom en beheer van de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen (SKAO). Het doel van een dergelijk systeem is om een duurzame mindset te bewerkstelligen door de hele organisatie en dit te borgen in de werkprocessen. Organisaties die zich laten certificeren, ervaren dit als een investering die zich direct terugverdient door lagere energiekosten, materiaalbesparing en innovatiewinst.

De ladder wordt als CO₂-managementsysteem en als aanbestedingsinstrument gebruikt.

Hoe werkt de CO₂-Prestatieladder?

De CO₂-Prestatieladder bestaat uit 5 niveaus. Tot en met niveau 3 gaat een organisatie aan de slag met de uitstoot van de eigen organisatie (en alle projecten). Vanaf niveau 4 en 5 wordt er ook werk gemaakt van de CO₂-uitstoot in de keten en sector.

Uit onderzoek van CE Delft in opdracht van VNG (mei 2022) naar de effecten van de CO₂-Prestatieladder bij gemeenten, blijkt dat de onderzochte gemeenten tussen 2018 en 2020 hun CO₂-emissies gereduceerd hebben met gemiddeld bijna 24%. Ook blijkt dat de Plan-Do-Check-Act-cyclus na verloop van tijd steeds meer ingebed wordt in de organisatie. Dit zorgt voor een stevige verankering van de CO₂-reductie-doelen in de organisatie. Door het monitoren van de CO₂-uitstoot krijgen gemeenten meer zicht waar de meeste CO₂-uitstoot bespaard kan worden, bij welke afdelingen al veel gedaan wordt en bij welke afdelingen er nog ruimte is voor verbetering. Ze zijn daardoor beter in staat om de interne discussie te voeren en maatregelen te identificeren.

Volgens het betreffende rapport ziet men naast CO₂-reductie binnen de gemeentelijke organisatie, ook effecten op bewustwording en duurzaam aanbesteden en -inkopen. Gemeenten proberen bijvoorbeeld medewerkers te enthousiasmeren voor verduurzaming in hun eigen huishouden. Vier van de zes geïnterviewde gemeenten geven aan dat het bij hen al gemeengoed is om in grond-, weg- en waterbouw bij de aanbesteding te vragen naar de CO₂-Prestatieladder. Het feit dat de gemeente zelf ook gecertificeerd is, wordt door gemeenten als voorwaarde gezien, om in aanbestedingen te kunnen vragen naar certificering op de CO₂-Prestatieladder.

Gevolgen

Implementatie van de CO₂-Prestatieladder brengt uiteraard kosten met zich mee en vraagt om (interne) capaciteit. De kosten bestaan uit:

- de jaarlijkse contributie aan SKAO,
- certificeringskosten en
- uitvoeringskosten.

Stichting Klimaatvriendelijke Aanbesteden en Ondernemen (SKAO) heeft berekend dat circa 200 uren nodig zijn voor implementatie per organisatie. Op basis hiervan is de verwachting dat implementatie voor beide gemeenten samen, circa 350 uren met zich meebrengt. Onafhankelijk van interne of externe inzet zal de implementatie circa €35.000,- kosten. Structurele inzet vraagt op jaarbasis naar verwachting om circa €25.000,-.

De verdeling per gemeente volgens de verdeelsleutel ziet er als volgt uit:

	Gemeente Wijchen	Gemeente Druten	Totaal
incidenteel	€23.500,-	€11.500,-	€35.000,-
structureel	€16.500,-	€8.500,-	€25.000,-

De kosten kunnen gedekt worden uit het budget voor klimaatbeleid voor beide gemeenten.

Communicatie

Op het moment dat de CO₂-Prestatieladder in werking is en certificering rond is, zal dit bekend worden gemaakt in de diverse (social) media van beide gemeenten. Ook interne communicatie speelt een belangrijke rol. Hoe de communicatie vorm krijgt, is onderdeel van het implementatietraject.

Uitvoering of Vervolgstappen

Voor implementatie van de CO₂-Prestatieladder zal een externe projectleider worden ingehuurd. Daar maken we ook gebruik van de kennis en ondersteuning die vanuit de VNG wordt geboden.

In het nog op te stellen projectplan worden het tijdspad en de personele inzet in kaart gebracht, met een verder uitgewerkt kostenplaatje.

Na besluitvorming start de implementatiefase. Structurele inbedding in de WDW is hier onderdeel van.

Uitgaande van een implementatiefase van 6-9 maanden zou certificering eind 2023 kunnen plaatsvinden. Dan zal ook inzichtelijk welke ingrepen gepleegd gaan worden om de CO₂ uitstoot binnen de gemeentelijk organisatie te verkleinen. Dit wordt vertaald in een uitvoeringsplan, waarin ook de benodigde middelen worden opgenomen. Indien hiervoor budget moet worden vrijgemaakt, zal dit worden voorgelegd aan het college. Het gaat dan in de basis om ingrepen in het gemeentelijk vastgoed, de openbare verlichting en het vervoer (het wagenpark van de buitendienst). Ook het inkoopproces wordt meegenomen.

Vervolgens wordt jaarlijks gemonitord hoeveel CO₂ wordt bespaard.